

ОСНОВНІ ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ НЕЩАСНИХ ВИПАДКІВ НА ВИРОБНИЦТВІ ЗА 2014 РІК

*Мітюк Л.О., к.т.н., доц., Ільчук О.С., асистент (каф. ОПЦБ НТУУ «КП»),
Тайрова Т.М., к.х.н., зав. сектора (ННДПБОП),
Касяненко Р.Ю., студент (гр. ОА-11, ІЕЕ НТУУ «КП»),
Созінов Є.В., (гр. П-41м, ФІОТ НТУУ «КП»)*

Основні чотири події, що призвели до настання нещасних випадків на виробництві з тяжким та смертельним наслідками наведено в таблиці 1.3, це – дорожньо-транспортна пригода, падіння потерпілого, падіння, обрушення, обвалення предметів, матеріалів, породи, ґрунту та дія предметів та деталей, що рухаються, розлітаються, обертаються. Їх питома вага в загальному переліку подій, що призвели до виникнення нещасних випадків на виробництві в 2014 році, **сумарно становить 65,1%**. Динаміка змін питомої ваги основних подій, що призвели до настання нещасних випадків з тяжким і смертельним наслідком в 2006-2014 роки представлено на рисунку 1.

Рисунок 1 – Динаміка змін питомої ваги основних подій, що призвели до нещасних зі смертельними наслідками, в 2006-2014 роках

З рисунку 1 видно, що у 2014 році зберігалася тенденція до зниження питомої ваги події «падіння потерпілого», що призводить до нещасного випадку з тяжким та смертельним наслідками. Питома вага цієї події у 2014 році знизилась в порівнянні з минулим роком до 17,4% проти 18,0%.

Питома вага події за кодом 04 (дія предметів і деталей, що рухаються, розлітаються, обертаються), протягом останніх п'яти років знаходилась в межах 16...18%, але у 2014 році спостерігається тенденція до зниження питомої ваги в порівнянні з минулим роком до 15,9 % проти 18,5% Питома вага подій за кодом 01 (дорожньо-транспортна пригода) в 2014 році в порівнянні з 2012 р. має незначну тенденцію до зростання (18,8% проти 18,2%).

Структуру причин нещасних випадків з тяжким та смертельним наслідками за 2014 рік представлено в таблиці 1. Коди причин в таблиці 1 наведено відповідно до класифікації, з урахуванням класифікацій Порядку розслідування.

Таблиця 1.

Структура причин нещасних випадків, пов'язаних з виробництвом, з тяжким та смертельним наслідками у 2014 році

Код*	Причини нещасного випадку	Питома вага, %
1	2	3
	Технічні	
01	Конструктивні недоліки, недосконалість, недостатня надійність засобів виробництва	3,6
02	Конструктивні недоліки, недосконалість, недостатня надійність транспортних засобів	0,2
03	Неякісна розробка або відсутність проектної документації на будівництво, реконструкцію виробничих об'єктів, будівель, споруд, обладнання тощо	1,5
04	Неякісне виконання будівельних робіт	0,4
05	Недосконалість, невідповідність вимогам безпеки технологічного процесу	5,9
06	Незадовільний технічний стан:	1,9
06.1	виробничих об'єктів, будинків, споруд, території	6,9
06.2	засобів виробництва	2,5
06.3	транспортних засобів	0,2
07	Незадовільний стан виробничого середовища	0,8
1	2	3
08	Інші технічні причини	1,5
	технічні (всього)	25,3
	Організаційні	
09	Незадовільне функціонування, недосконалість або відсутність системи управління охороною праці	1,5
10	Недоліки під час навчання безпечним прийомам праці, у тому числі:	
10.1	Відсутність або неякісне проведення інструктажу	0,8

1	2	3
10.2	Допуск до роботи без навчання та перевірки знань з охорони праці	0,8
11	Неякісна розробка, недосконалість інструкцій з охорони праці або їх відсутність	0,4
13	Порушення режиму праці та відпочинку	0
14	Відсутність або неякісне проведення медичного обстеження (профвідбору)	0,2
15	Невикористання засобів індивідуального захисту через незабезпеченість ними	0,2
16	Виконання робіт з відкол., несправними засобами кол. захисту, системами сигналізації, вентиляції, освітлення тощо	0,4
17	Залучення до роботи працівників не за спеціальністю (професією)	0,4
18	Порушення технологічного процесу	6,9
19	Порушення вимог безпеки під час експлуатації устаткування, машин, механізмів тощо	2,9
20	Порушення вимог безпеки під час експлуатації транспортних засобів	1,3
21	Порушення правил дорожнього руху	9,6
22	Незастосування засобів індивідуального захисту (за їх наявності)	6,5
1	2	3
24	Порушення трудової і виробничої дисципліни, у тому числі	25,7
24.1	Невиконання посадових обов'язків	7,3
24.2	Невиконання вимог інструкцій з охорони праці	18,4
25	Інші організаційні причини	1,0
	Організаційні (всього)	58,8
	Психофізіологічні	
26	Алкогольне, наркотичне, токсикологічне отруєння	0
27	Алкогольне, наркотичне, токсикологічне сп'яніння	0,2
29	Незадовільні фізичні данні або стан здоров'я	1,9
31	Травмування внаслідок протиправних дій інших осіб	3,6
32	Особиста необережність потерпілого	2,9
	Психофізіологічні (всього)	8,6

За результатами аналізу матеріалів спеціального розслідування нещасних випадків з тяжкими та смертельними наслідками встановлено, що настання 58,8% з них стається через організаційні причини, 25,3% - через технічні, 8,6% - через психофізіологічні (рис. 2).

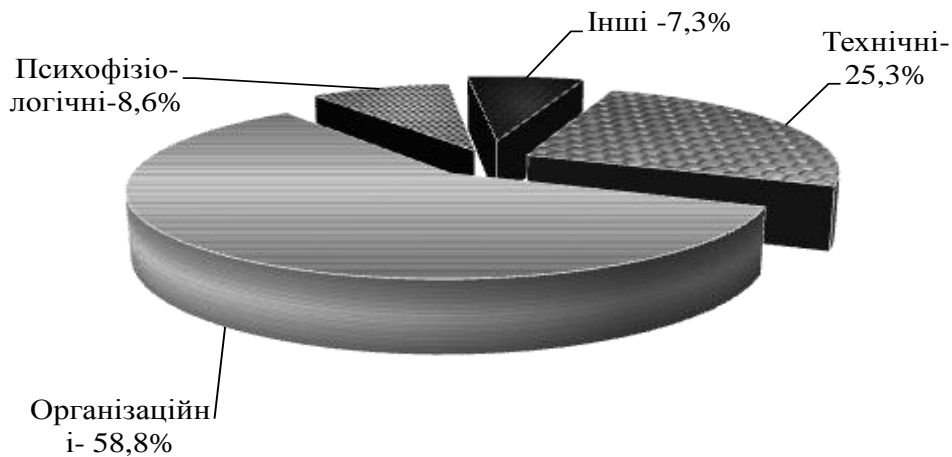

Рис. 2. Розподіл нещасних випадків з тяжкими та смертельними наслідками за причинами настання в 2014 році.

При цьому необхідно відзначити, що структура причин настання нещасних випадків з тяжкими та смертельними наслідками протягом останніх років залишається майже без змін, а питома вага окремих групи причин коливається з року в рік в напрямок зменшення або збільшення. Для кожної групи причин можна встановити межі, в яких відбувається коливання їх питомої ваги. Так, для технічних причин ці межі становлять 21...30%, для організаційних – 57...71% і для психофізіологічних – 8...11%. В 2014 році відбулось незначне зростання питомої ваги організаційних причин в порівнянні з 2013 роком, на тлі зниження питомої ваги технічних і психологічних причин. Динаміку змін питомої ваги технічних, організаційних та психофізіологічних причин нещасних випадків з тяжкими та смертельними наслідками за дев'ятирічний період наведено на рис. 3.

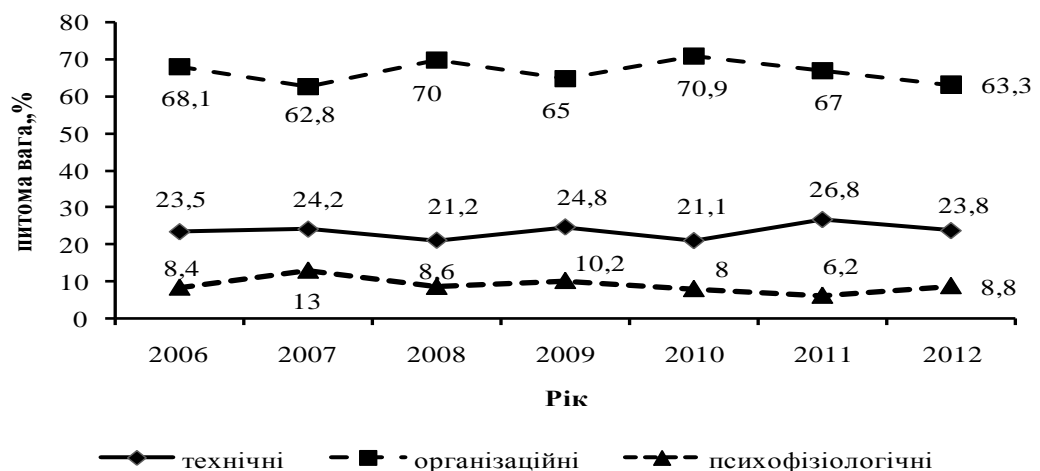

Рис. 3. Динаміка змін питомої ваги причин нещасних випадків з тяжкими та смертельними наслідками в 2006...2014 роках

Серед технічних причин настання нещасних випадків з тяжкими та смертельними наслідками на виробництві в 2014 році найбільшу питому вагу мають такі: незадовільний технічний стан, в тому числі виробничих об'єктів, будинків, споруд, території і засобів виробництва - 11,5 %, недосконалість, невідповідність вимогам безпеки технологічного процесу - 5,9 % (табл.1). Із організаційних причин найбільшу питому вагу мають такі причини як: порушення трудової і виробничої дисципліни (25,7%), у тому числі - невиконання працівниками вимог інструкцій з охорони праці (18,4%), невиконання посадових обов'язків (7,9%); порушення технологічного процесу (6,9%), порушення правил дорожнього руху (9,6%). Необхідно відзначити, що у 2014 році спостерігається зростання питомої ваги причин настання нещасних випадків з тяжкими та смертельними наслідками через порушення працівниками інструкцій з охорони праці,

Виходячи із вище викладеного випливає, що найбільший внесок у настання нещасних випадків з тяжкими та смертельними наслідками на виробництві щонайменше у 25,7% випадках вносить причина «порушення працівниками трудової і виробничої дисципліни і вимог нормативних актів про охорону праці» (ст.139 Кодексу Законів про працю). Це свідчить про те, що роботодавці або уповноважені ними органи не в змозі правильно організувати працю працівників, створювати умови для зростання продуктивності праці, забезпечити трудову і виробничу дисципліну та неухильно додержуватись законодавства про працю і правил охорони праці як цього вимагає стаття 141 Кодексу Законів про працю.

Тенденцію змін питомої ваги основних домінуючих організаційних причин, що призвели до нещасних випадків з тяжкими та смертельними наслідками у звітний період, представлено на рисунку 4.

Рис. 4. Динаміка змін питомої ваги основних організаційних причин нещасних випадків на виробництві в 2006...2014 роках

Як видно з рисунку 4, протягом 2010...2012 років питома вага нещасних випадків з тяжкими та смертельними наслідками через з невиконання вимог інструкцій з охорони праці перевищувала 20,0 %, у 2013 році значення цього показника знизилось до 15,5 %, а в 2014 році намітилась тенденція до його зростання і його значення в цьому році становило 18,4%. Питома вага порушень правил дорожнього руху, що стала причиною настання нещасних випадків з тяжким і смертельним наслідками через ДТП у 2014 році, зросла 7,4%. з 9,6 %.

Однією з організаційних причин нещасних випадків з тяжким та смертельним наслідками на виробництві у 2014 році є недоліки під час навчання безпечним прийомам праці, а саме: відсутність або неякісне проведення інструктажу, в тому числі допуск до роботи без навчання та перевірки знань з охорони праці.